

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для виконання контрольних робіт
з навчальної дисципліни
«Управлінський облік»
для студентів спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
заочної та дистанційної форми навчання**

Київ
2019 рік

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА
АУДИТУ**

КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для виконання контрольних робіт з навчальної дисципліни

«Управлінський облік»

для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

заочної та дистанційної форми навчання

Затверджено на засіданні кафедри
обліку та оподаткування
Протокол № 18 від 29.05.2019 р.

Розглянуто на Вченій раді
обліково – статистичного факультету
Протокол № 8 від 29.05.2019 р.

Київ
2019 рік

Методичні рекомендації для виконання контрольних робіт з навчальної дисципліни «Управлінський облік» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» заочної та дистанційної форми навчання / Розробник: д.е.н., доцент Зоріна О.А. – Київ: НАСООА, 2019 . - 29 с.

Рецензенти:

Крупка Я.Д. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування підприємницької діяльності Тернопільського національного економічного університету.

Малюга Н.М. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Рекомендовано до електронного друку.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. СТРУКТУРА, ОБСЯГ І ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	6
2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	8
3. ТЕОРЕТИЧНІ КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ	9
4. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	12
5. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	23
6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24

ВСТУП

Основою процесів підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень є інформація про внутрішній стан економічної системи, її зовнішнє середовище, а також управлінські дії та їх наслідки. Від об'єктивності, повноти та достовірності цієї інформації, а також вміння користуватися нею значною мірою залежить ефективність управління і відповідно результативність діяльності підприємства. Однією із основних складових частин інформаційної системи підприємства, що забезпечує керівників різних рівнів даними для прийняття управлінських рішень, є управлінський облік.

Управлінський облік у загальному розумінні є сферою знань і сферою діяльності, що пов'язана з формуванням і використанням економічної інформації для управління всередині господарюючого суб'єкта. Управлінський облік через систему оперативного планування контролю й обліку окремих видів діяльності впливає на кінцевий результат – прибуток. Його метою є допомога керівникам у розробці і прийнятті управлінських рішень. Цілі управлінського обліку визначається цілями управління і можуть змінюватися за рішенням адміністрації залежно від інтересів і цілей, поставлених перед керівниками.

Мета: формування у майбутніх спеціалістів теоретичних знань і практичних навиків з організації та методики бухгалтерського управлінського обліку підприємницької діяльності, використання облікової інформації для прийняття управлінських рішень.

Завдання: формування знань про зміст управлінського обліку, його принципах і призначенні; засвоєння теоретичних основ визначення витрат і результатів виробничої діяльності підприємств; обліку витрат виробництва і збуту за видами, місцями формування і об'єктами калькулювання; вивчення порядку реєстрації, обробки, аналізу, передачі облікової інформації у тому вигляді, що відповідає вимогам управлінського персоналу; вивчення сучасних систем виробничого обліку, стандарт-косту, нормативного методу

обліку витрат, директ-костингу і особливостей їх застосування на підприємствах різних галузей економіки; використання інформації управлінського обліку для прийняття управлінських рішень і оцінки їх ефективності.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни «Управлінський облік» базується на загальних знаннях економічної теорії, макро- і мікроекономіки, бухгалтерського обліку, аналізу господарської діяльності.

Після опанування курсу «Управлінський облік» студент повинен:

знати:

- сутність, особливості і критерії бухгалтерського управлінського обліку, загальні принципи його побудови;
- методи і способи організації обліку стану і використання ресурсів підприємства з метою управління господарськими процесами і результатами діяльності;
- систему збору, обробки і підготовки інформації по підприємству і його внутрішніх підрозділах;
- проблеми, які вирішують бухгалтери-аналітики в процесі формування інформації, корисної для прийняття управлінських рішень.

вміти:

- використовувати систему знань про принципи бухгалтерського управлінського обліку для систематизації даних про виробничі витрати, оцінку собівартості готової продукції і визначення прибутку;
- вирішувати на прикладі конкретних ситуацій проблеми оцінки ефективності виробництва і збуту нових виробів, робіт, послуг, виміру обсягу і асортименту продукції, капітальних вкладень, управління витратами.

1. СТРУКТУРА, ОБСЯГ І ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається із двох основних розділів:

1. Теоретичний (контрольні питання);
2. Практичний (задачі).

Контрольна робота повинна бути літературно та технічно грамотно виконана. Загальний обсяг контрольної роботи 15-20 сторінок машинописного (комп'ютерного) тексту на аркуші формату А4 (без урахування додатків).

Контрольна робота має містити:

- титульну сторінку;
- зміст;
- теоретичний розділ;
- практичний розділ;
- список використаної літератури;
- додатки.

Титульна сторінка повинна містити: назву закладу вищої освіти, кафедри, дисципліни, прізвище, ім'я та по-батькові студента й керівника, відмітку про допуск роботи до захисту за підписом керівника роботи.

У змісті вказується порядковий номер сторінки, на якій наведено заголовок. При цьому зазначається лише перша сторінка, з якої починається розділ (а не перша і остання, наприклад: 18, а не 18-24). Слово "сторінка" при цьому не пишеться і крапка після її номера не ставиться.

Виконуючи контрольну роботу, студент повинен показати глибокі теоретичні знання з досліджуваного питання, вміння самостійно працювати зі спеціальною літературою з обраної теми, застосовувати сучасні методи досліджень, використовувати досягнення науки й техніки, грамотно, чітко, логічно викладати свої думки, узагальнювати і формулювати висновки і пропозиції.

Під час виконання студентом контрольної роботи передбачається вирішення таких **завдань**:

- показ теоретичних знань з дисципліни;
- висвітлення з літературних джерел різних поглядів авторів та оцінка стосовно практичної цінності;
- викладення результатів своїх досліджень чітко, грамотно і в логічній послідовності;
- висновки, подання та обґрунтування пропозицій.

Форма контролю: захист контрольної роботи.

Під час написання контрольної роботи слід користуватися нормативними і законодавчими актами, а також матеріалами (статтями), надрукованими в економічних і фінансових виданнях та ін.

Під час опрацювання літературних джерел рекомендується конспектувати найбільш цікаві місця, спірні та дискусійні положення, виписувати деякі цифрові дані, зарисовувати форми таблиць, записувати методики розрахунків, формули і т. п. Обов'язково треба записати опрацьоване джерело із зазначенням прізвища та ініціалів автора (авторів), назви книги (статті), місця видання, видавництва, року видання, сторінок тощо. У списку використаної літератури не повинно бути безадресних джерел (наприклад, тільки назва журналу або газети без прізвища автора і назви статті).

Теоретичний розділ повинен мати обов'язково логічний вступ і логічне завершення. Наприкінці першого розділу слід зробити висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Список використаних джерел формується за принципом розміщення літератури в алфавітному порядку.

У додатках наводяться допоміжні матеріали з питань дослідження (таблиці, схеми, графіки, діаграми, первинні облікові документи, облікові реєстри, форми звітності, розрахунки тощо). Усі наведені в додатках форми документів і облікових реєстрів, таблиць, відомостей тощо заповнюються цифровими даними. На всі додатки мають бути посилання у тексті

контрольної роботи, а самі додатки розміщуються у послідовності посилань на них і нумеруються.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується українською мовою на одному боці аркуша білого паперу стандартного формату А4 і переплітається.

Виконується робота комп'ютерним набором з використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміру 14, інтервал між рядками 1,5. Поля: верхнє та нижнє - 20 мм, лівє 30 мм, правє - не менше 10 мм.

Роботу потрібно набрати грамотно, акуратно, чітко і оформити згідно з вимогами.

Таблиці виконуються відповідно до прийнятих правил і норм, мають відповідну назву і номер.

Таблиці розміщують безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше (табл. 1), таким чином, щоб їх можна було читати без повороту переплетеного блоку контрольної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Якщо до таблиці звертаються повторно, то пишуть: див. табл. 1.

Бажано таблицю розмістити на одній сторінці без переносу. Якщо це неможливо, то під час переносу на обох сторінках пишуть номери колонок і тоді на другій сторінці назву їх не повторюють, а над таблицею справа пишуть "Продовження табл. 1". Таблиці, розмір яких перевищує 1 сторінку, рекомендується виносити в додатки.

Посилання в тексті контрольної роботи на літературні джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, у квадратних дужках, наприклад, "... у працях [1 - 7]...".

Якщо в тексті контрольної роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, обов'язково зазначається номер сторінки (наприклад, [2, с. 59]).

Додатки оформляють як продовження роботи. Кожен додаток починають з нової сторінки. Він повинен мати заголовок (назву), надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої пишеться слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь (наприклад, додаток А, додаток Б і т. д). Якщо додаток розміщується на двох або більше сторінках, то в правому верхньому куті кожної сторінки продовження цього додатку робиться надпис, наприклад "Продовження додатку А".

Якщо додатки розміщуються на форматі паперу А4, але в альбомному форматі, розміщення матеріалу, який виноситься у додаток, зберігається у вищевизначеному порядку з правилами читання поданого матеріалу. Назву додатка зазначають аналогічно, але слово "Додаток" з літерою залишають незмінними при вертикальному розміщенні та написанні угорі сторінки.

3. ТЕОРЕТИЧНІ КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ "УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК"

Для виконання завдань слід використовувати літературу (у т.ч. фахові консультації, електронні ресурси, ін.) не більш як п'ятирічної давності.

Передбачається 3 теоретичних питання. № варіанту - за № у списку.

Наприклад, перший варіант - це питання №1, №21 та №41; другий варіант - №2, №22 та №42; ... 15-й варіант - №15, №35 та №55.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Роль обліку в управлінні підприємством.
2. Суть і функції управлінського обліку.
3. Базові моделі управлінського обліку.
4. Взаємозв'язок функцій управління та управлінського обліку.
5. Порівняння управлінського та фінансового обліку.
6. Етапи розвитку управлінського обліку.

7. Організація управлінського обліку на підприємстві.
8. Роль бухгалтера-аналітика на підприємстві.
9. Класифікація витрат для прийняття управлінських рішень.
10. Класифікація витрат для оцінки запасів та визначення фінансового результату.
11. Класифікація витрат для здійснення процесу контролю та регулювання.
12. Групування і облік витрат за економічними елементами.
13. Групування і облік витрат за статтями калькуляції.
14. Мета та завдання обліку витрат.
15. Об'єкти обліку витрат, об'єкти калькулювання.
16. Характеристика рахунків для обліку матеріальних витрат.
17. Характеристика рахунків для обліку витрат на оплату праці.
18. Характеристика рахунків для обліку відрахувань на соціальні заходи.
19. Характеристика рахунків для обліку загальнопромислових витрат.
20. Характеристика рахунків для обліку адміністративних витрат.
21. Характеристика рахунків для обліку витрат на збут.
22. Процес підготовки і прийняття рішень.
23. Опис поведінки витрат, функції витрат та методи їх визначення.
24. Визначення функції витрат за методом аналізу рахунків.
25. Визначення функції витрат за методом вищої-нижчої точки.
26. Система виробничого обліку.
27. Облік і розподіл виробничих накладних витрат.
28. Характеристика основних методів калькулювання собівартості продукції.
29. Система обліку і калькулювання за замовленнями.
30. Система обліку і калькулювання за процесами.
31. Система обліку і калькулювання на основі діяльності.
32. Облік і калькулювання за системою директ-кост.
33. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами.

34. Цільове калькулювання.
35. Проблеми вдосконалення обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.
36. Розподіл витрат допоміжних підрозділів.
37. Мета та методи аналізу "витрати, обсяг, прибуток".
38. Аналіз "витрати, обсяг, прибуток" на основі прибутку після оподаткування.
39. Точка беззбитковості та її розрахунок за допомогою рівнянь.
40. Графічний аналіз взаємозв'язку "витрати, обсяг, прибуток".
41. Аналіз чутливості прибутку до змін обсягу діяльності.
42. Аналіз "витрати, обсяг, прибуток" в умовах виробництва декількох видів продукції.
43. Аналіз варіантів альтернативних рішень.
44. Рішення про спеціальне замовлення.
45. Рішення про виробництво чи купівлю комплектуючих виробів.
46. Рішення про розширення чи скорочення сегментів діяльності.
47. Оптимальне використання ресурсів в умовах обмежень.
48. Цінові рішення.
49. Інвестиційні проекти та стадії їх аналізу.
50. Облік фінансових та капітальних інвестицій.
51. Методи оцінки інвестиційних проектів та програм.
52. Суть бюджетування. Види бюджетів.
53. Гнучкі і фіксовані бюджети.
54. Складання та взаємоузгодження бюджетів.
55. Бюджетування через приріст, бюджетування "з нуля".
56. Контроль за виконанням бюджетів та аналіз відхилень.

57. Поняття центрів відповідальності, їх класифікація.
58. Облік за центрами відповідальності.
59. Облік відповідальності на основі стандартних витрат.
60. Класифікація та контроль відхилень..

4. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ "УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК"

Передбачається 2 практичних завдання. № варіанту - за № у списку.

Наприклад, перший варіант - це завдання №1 та №21; другий варіант - №2 та №22; ... 15-й варіант - №15 та №35.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Загальновиробничі затрати на виробництво продукції склали 80 000 тис. грн., нарахована заробітна плата основним виробничим робітникам відповідно склала 100 000 тис. грн. На підприємстві виготовляють два види продукції: в цеху №1 - продукцію "А", а в цеху №2 - продукцію "Б". На виробництво продукції "А":

- використано сировини і матеріалів на суму 660 грн.;

- нарахована заробітна плата основним виробничим робітникам в сумі 550 грн.

Склад затрат на виробництво продукції "Б":

- використано сировини і матеріалів на суму 1 200 грн.;

- нарахована заробітна плата основним виробничим робітникам в сумі 800 грн.

Необхідно визначити собівартість продукції "А" і "Б".

Задача 2

Підприємство отримало два замовлення: №1 і №2, на виконання яких використано основних матеріалів на суму 5 000 грн. (в т.ч. на замовлення №1 - 3 000 грн., а на замовлення №2 - 2 000 грн.). Нарахована заробітна плата в сумі 1 000 грн., в т.ч. зарплата на замовлення №1 - 600 грн., а на замовлення №2 - 400 грн.

Загальновиробничі затрати на обидва замовлення становили 800 грн. За базу розподілу прийнята основна заробітна плата виробничих робітників. Здійсніть записи в картках аналітичного обліку, складіть основні господарські операції та бухгалтерські записи. Визначте собівартість замовлень №1 і №2.

Задача 3

Визначити собівартість 1 т концентрату гірничорудного комбінату методом додавання затрат. Відомо, що виробничий процес здійснюється на трьох переділах: №1-добування сирової руди; №2 - подрібнення руди; №3 - виробництво концентрату. Затрати на обробку сировини за трьома переділами складають:

31-100 000 грн.;

32 - 60 000 грн.;

33-40 000 грн.

Вартість сировини та матеріалів за переділами:

1 - 20 000 грн.; 2 - 10 000 грн.; 3-20 000 грн.

Задача 4

Визначити собівартість 1 т концентрату методом вилучення затрат, якщо відомо, що сукупні затрати на виробництво продукції дорівнюють 250 000 грн. Концентрат є основним продуктом, а до супутних віднесемо сиру та подрібнену руду. Нехай ринкова вартість реалізації 1 т сирової руди дорівнює 31 грн./т при обсязі реалізації 1 000 т, а подрібненої руди -42 грн./т. При обсязі реалізації 1 000 т.

Задача 5

Необхідно визначити собівартість 1т усіх видів продукції на основі коефіцієнтного способу, якщо відомо, що сукупні затрати на виробництво продукції дорівнюють 250 000 грн. Кількість видів продукції та відповідні їм коефіцієнти еквівалентності наведено у таблиці.

Вид продукції	Кількість, т	Коефіцієнти еквівалентності
1. Сира руда	1 000	0,5
2. Подрібнена руда	1 000	0,7
3. Концентрат	3 000	1,0

Задача 6.

Визначити і списати суми втрат від браку, виявленого в основному виробництві на основі таких даних:

- вартість виявленого браку -1 500 грн.;
- вартість одержаних матеріалів від розбирання забракованого об'єкта-600 грн.;
- вартість матеріалів, витрачених на виявлення браку - 900 грн.;
- сума виставленої претензії за неякісний розчин - 300 грн.;
- утримано із винуватця (майстра) за брак - 150 грн.;
- використання будівельної техніки на виправлення браку -100 грн.

Задача 7.

Розподілити між об'єктами А, Б, В такі затрати, які мали місце в звітному місяці:

1. Заробітна плата керівного персоналу цеху-1 000 грн.
2. Обов'язкові нарахування на заробітну плату керівного персоналу цеху і інших категорій працівників загальнопромислового призначення - ? грн.
3. Амортизація легкового автомобіля, який обслуговує керівника структурного підрозділу - 50 грн.
4. Затрати на відрядження керівного персоналу цеху-450 грн.
5. Затрати на видачу ліцензії-60 грн.
6. Касове обслуговування банку-70 грн.
7. Проценти за короткотермінові позики банку-250 грн.
8. Відрахування в інноваційний фонд-400 грн.

Прямі затрати в розрізі об'єктів відповідно:

- матеріальні затрати - 20 тис. грн., 25 тис. грн., 26 тис. грн.
- затрати на оплату праці робітників - 3 тис. грн., 3,5 тис. грн., 3,2 тис. грн.
- затрати по експлуатації будівельної техніки - 2,5 тис. грн., 3,2 тис. грн., 3,2 тис. грн.

Скласти бухгалтерські проведення на суми загальнодільничних затрат.

Задача 8.

Розподілити між об'єктами будівництва такі витрати по утриманню баштового крана:

1. Основна заробітна плата машиніста - 250 грн.
  2. Додаткова заробітна плата машиніста у вигляді доплати за роботу у понадурочний час - 20 грн.
  3. Амортизація баштового крана - 350 грн.
  4. Поточний ремонт крана - 180 грн.
  5. Плата за електроенергію-250 грн.
  6. Затрати на демонтаж, монтаж і перевезення на об'єкт Б - 3 000 грн.
- Прийняти за базу розподілу пряму заробітну плату (1 варіант) і число машинозмін (протягом місяця кран відпрацював на об'єкті А-11 машинозмін, а на об'єкті Б-13 машинозмін). Порівняйте результати отримані за двома варіантами і сформулюйте висновки щодо доцільності використання баз розподілу. Скласти бухгалтерські проведення.

Задача 9

Визначити собівартість видів продукції (А і В) при цьому за базу розподілу непрямих затрат слід прийняти прямі виробничі затрати.

Відомо, що величина накладних затрат за звітний період складає 5 800 грн., а основні показники наведено у таблиці.

Основні показники	А	В	Усього
1. Ціна реалізації одиниці продукції	10 000	6 000	

2. Прямі виробничі затрати на одиницю продукції	4 000	2 600	
3. Непрямі затрати на одиницю продукції	?	?	5 800
4. Собівартість реалізації одиниці продукції	?	7	
5. Прибуток на одиницю продукції	?	?	
6. Рентабельність продажу, %	?	?	

Задача 10

Необхідно визначити фінансовий результат діяльності підприємства на основі використання різних методів оцінки запасів, встановити їх вплив на фінансовий результат діяльності підприємства та сформулювати відповідні висновки. Вихідні дані наведено у таблиці.

Основні характеристики	Кількість,	Ціна,	Сума, грн.
Залишок на початок місяця	100	40	4 000
Надійшло протягом місяця:			
6.01.03	1 000	1 000	45 50 55
10.01.03	1 000		45 000 50
20.01.03			000 55 000
Використано на виробництво	3 020		
Залишок на кінець місяця	80		

Задача 11

На основі прямого методу розподілу включити затрати допоміжних виробництв до складу основних цехів. Відомо, що до складу підприємства входять два основні цехи (№1 і №2) та два допоміжні (енергоцех та ремонтно-механічний цех - РМЦ).

РМЦ і енергоцех надають послуги основним цехам, а також один одному зустрічні послуги. Для визначення собівартості одиниці продукції основних цехів необхідно додатково розподілити та включити частину затрат допоміжних виробництв. Вихідні дані наведено у таблиці.

Основні показники	Допоміжні цехи		Основні цехи		Усього
	Енергоцех	РМЦ	Цех №1	Цех №2	
Загально-виробничі затрати згідно з кошторисом (ЗВЗ)	8 000	1 200	10 000	6 000	25 200
<i>Енергоцех:</i> Затрати згідно з кошторисом, кВт/год Коефіцієнти розподілу		600 3/10	800 4/10	600 3/10	2000 10/10

РМЦ: Затрати згідно з кошторисом, людино-год. Коефіцієнти розподілу	200 1,25/10	-	1000 6,25/10	400 2,5/10	1 600 10/10
---	----------------	---	-----------------	------------	----------------

Задача 12

Визначити собівартість видів продукції (А і В) при цьому за базу розподілу непрямих затрат слід прийняти прямі виробничі затрати.

Відомо, що величина накладних затрат за звітний період складає 5 800 грн., а основні показники наведено у таблиці.

Основні показники	А	В	Усього
1. Ціна реалізації одиниці продукції	10 000	6 000	
2. Прямі виробничі затрати на одиницю продукції	4 000	2 600	
3. Непрямі затрати на одиницю продукції	?	?	5 800
4. Собівартість реалізації одиниці продукції	?	7	
5. Прибуток на одиницю продукції	?	?	
6. Рентабельність продажу, %	?	?	

Задача 13

Необхідно визначити фінансовий результат діяльності підприємства на основі використання різних методів оцінки запасів, встановити їх вплив на фінансовий результат діяльності підприємства та сформулювати відповідні висновки. Вихідні дані наведено у таблиці.

Основні характеристики	Кількість, шт.	Ціна, грн.	Сума, грн.
Залишок на початок місяця	100	40	4 000
Надійшло протягом місяця:			
6.01.03	1 000	1 000	45 50 55
10.01.03	1 000		45 000 50
20.01.03			000 55 000
Використано на виробництво	3 020		
Залишок на кінець місяця	80		

Задача 14

На основі прямого методу розподілу включити затрати допоміжних виробництв до складу основних цехів. Відомо, що до складу підприємства входять два основні цехи (№1 і №2) та два допоміжні (енергоцех та ремонтно-механічний цех - РМЦ).

РМЦ і енергоцех надають послуги основним цехам, а також один одному зустрічні послуги. Для визначення собівартості одиниці продукції основних

цехів необхідно додатково розподілити та включити частину затрат допоміжних виробництв. Вихідні дані наведено у таблиці.

Основні показники	Допоміжні цехи		Основні цехи		Усього
	Енергоцех	РМЦ	Цех №1	Цех №2	
Загально-виробничі затрати згідно з кошторисом (ЗВЗ)	8 000	1 200	10 000	6 000	25 200
<i>Енергоцех:</i> Затрати згідно з кошторисом, кВт/год Коефіцієнти розподілу		600 3/10	800 4/10	600 3/10	2000 10/10
<i>РМЦ:</i> Затрати згідно з кошторисом, людино-год. Коефіцієнти розподілу	200 1,25/10	-	1000 6,25/10	400 2,5/10	1 600 10/10

Задача 15

На основі простого "директ-костингу" встановити найвигідніший вид продукції (А чи В). Вихідні дані наведено у таблиці.

Показники	А	В	Сума
1. Виручка від реалізації	3 000	1 000	4 000
2. Змінні затрати	1 500	600	2 100
6. Загальні постійні затрати			550

Задача 16

На основі розвинутого "директ-костингу" встановити найбільш вигідний вид продукції (А, В або С). Вихідні дані наведено в таблиці.

Показники	А	В	с	Сума
1. Виручка від реалізації	5 000	3 000	1 000	9 000
2. Змінні затрати	3 000	1 500	600	5100
4. Специфічні постійні затрати	1 500	1 650	400	3 550
6. Загальні постійні затрати				150

Задача 17

Яку ціну слід встановити на продукцію, якщо загальні постійні затрати дорівнюють 10 000 грн., змінні затрати на одиницю продукції 23 грн., обсяг беззбитковості 120 шт., а підприємство планує отримати 5 000 грн. прибутку.

Задача 18

Постійні затрати складають 20 000 грн., ціна та затрати змінні на одиницю продукції відповідно складають 25 грн. та 15 грн. Підприємство планує отримати 60 000 грн. прибутку. Якого обсягу беззбитковості підприємству для цього слід досягти?

Задача 19

Компанія виробляє кукурудзяні палички. Для виробництва паличок використовується: жовта кукурудза, харчова олія, цукор та вапно. Пакети відносяться до основних матеріалів. До змінних накладних витрат відносяться такі статті: газ, електроенергія, вода.

Розрахунок їх ведеться на годину прямої праці. Змінні та постійні накладні затрати також розраховуються на базі нормативу прямих затрат праці, який для інспекторів становить 0,002 год., а операторів машин-0,0003 год.

За даними таблиці необхідно визначити нормативну собівартість виробництва одного пакета кукурудзяних паличок.

№ з/п	Статті затрат	Нормативна ціна/ставка, грн	Нормативна кількість	Нормативні затрати	Сума
1	Основні матеріали:				
1.1	Жовта кукурудза	0,216/кг	450 гр.		
1.2	Харчова олія	1,0 л	50 мл		
1.3	Цукор	0,2 /кг	25 гр		
1.4	Вапно	4,0/л	1 мл		
1.5	Пакети	0,144/пакет	1 пакет		
	Усього основних матеріалів				
№ з/п	Статті затрат	Нормативна ціна/ставка, грн	Нормативна кількість	Нормативні затрати	Сума
2	Прямі затрати праці:				
2.1	Інспекція	7 грн/год	0,002		
2.2	Машинні оператори	10 грн/год	0,0003		
	Усього прямих затрат на оплату праці				
3	Накладні затрати:				
3.1	Змінні	1,85			
3.2	Постійні	13,33			
	Усього накладних затрат				
4	Нормативні затрати на один пакет				

Задача 20

Необхідно визначити відхилення фактичних затрат від планових та пояснити за рахунок чого мали місце ці відхилення.

Плановий обсяг продажів складає 1 500 шт. продукції "А", а планові затрати підприємства "Приват-Сервіс" повинні скласти 15100 грн., до складу яких увійдуть постійні затрати в сумі 8 000 грн.

Фактично було виготовлено 1 600 шт. продукції, а фактичні затрати відповідно склали 18100 грн., у тому числі постійні затрати 8 000 грн.

Задача 21

Необхідно визначити:

а) відхилення за рахунок зміни ціни матеріалу;

б) відхилення за рахунок зміни кількості спожитого матеріалу.

Відомо, що функція нормативних матеріальних затрат має

вигляд: $y = 2\,000 + 0,30x$

Фактично за звітний період було виготовлено 6 000 шт. виробів і спожито 4 000 кг. матеріалу, фактична ціна 1 кг матеріалу дорівнює 2 грн., а планова ціна - 1,8 грн.

Задача 22

Планове завантаження обладнання, яке склало 1 600 год, відповідає сукупним нормативним затратам у сумі 46 000 грн, з них:

змінні пропорційні затрати 16 000 грн.

постійні затрати 40 000 грн.

Необхідно: а) вивести формулу нормативних затрат;

б) визначити відхилення від норм при фактичному завантаженні 1 200 год. і затратах 50 000 грн.

в) визначити яке буде відхилення при фактичному завантаженні 1 700 год і затратах 57 000 грн.

Задача 23

Розрахувати відхилення фактичної собівартості готової продукції від вартості за її обліковими цінами (необхідні дані надано у таблиці).

№ з/л	Показники	Готова продукція за обліковими цінами	Відхилення від вартості готової продукції	Готова продукція за фактичною собівартістю
1	2	3	4	$5 = 3 + 4$
1	Залишок на початок місяця	265	-10	255
2	Надійшло за місяць	314	+ 15	329
3	Усього	579	+ 5	584
4	Залишок на кінець місяця	137	+ 5	142
5	Відвантажено і реалізовано за місяць	442	-	442

Задача 24

Необхідно визначити загальну суму відхилень фактичних затрат від нормативних і суму відхилень за рахунок конкретних чинників. Відомо, що плановий обсяг

виробництва складає 2 400 шт., а нормативні затрати на одиницю

продукції дорівнюють відповідно:

- матеріали 15 кг по 3 грн. за 1 кг;
- трудові затрати 3 год праці при ставці 4 грн. за 1 год;
- загальновиробничі затрати:
- змінні 4 грн. за 1 год.
- постійні 10 грн. за 1 год.

Фактично виготовлено 2 600 шт., а фактичні затрати склали:

- матеріали 42 000 кг на суму 170 000 грн.,
- трудові затрати 13 200 год на суму 65 000 грн.,
- загальновиробничі затрати:
- змінні 42000грн.,
- постійні 26 000 грн.

Задача 25

Максим має власну майстерню по виготовленню скляних виробів. Він виготовляє скляні фігурки і продає по 12 грн. за одиницю. Постійні затрати складаються із затрат на його палатку і амортизаційних відрахувань і дорівнюють 500 грн. на тиждень. Затрати на матеріали і заробітну плату на 1 виріб - 7 грн. Щоб фірма була прибутковою Максим вважає, що він повинен заробляти у середньому на 200 грн. на тиждень більше своєї заробітної плати і інших витрат. Скільки фігурок Максим повинен виготовляти щоб отримати запланований прибуток?

Задача 26

Авіалінія дозволяє перевозити одним маршрутом максимум 10 000 пасажирів у місяць. Вартість одного квитка 85 грн, змінні затрати на одного пасажира складають 10 грн., а постійні затрати 300 000 грн. на місяць.

а) Скільки пасажирів потрібно перевезти для забезпечення беззбитковості?

б) Який коефіцієнт беззбитковості завантаження (у процентах від продуктивності)?

в) Який обсяг продажу (у вартісному виразі) відповідає точці беззбитковості?

Задача 27

Підприємство випускає три види продукції: А, Б і В. Максимальна виробнича потужність підприємства розрахована на випуск 10 000 шт. продукції А, 5000 шт. продукції Б і 5000 шт. продукції В. Змінні затрати і ціни на одиницю продукції за звітний період наведемо в таблиці.

Види продукції	Змінні затрати на одиницю продукції, грн.	Повна собівартість одиниці продукції, грн.	Ціна одиниці продукції, грн.
А	20,09	27,36	27

Б	33,04	45,16	50
В	20,64	31,01	32

На основі аналізу сум покриття визначте, чи є необхідність керівництву підприємства змінювати виробничу програму (включати будь-які інші види продукції і відмовлятися від старих) або краще її не змінювати?

Задача 28

Підприємство "Скіф" виробляє один вид продукції. Постійні затрати підприємства у звітному місяці - 25 000 грн., а змінні - 18 грн./шт. Виробнича потужність підприємства складає 2 500 шт. на місяць. Досяжна ціна одиниці продукції-32 грн.

На основі аналізу безбитковості визначте: величину повних затрат, дохід від реалізації, фінансовий результат продажів, критичну величину обсягу продажів, обсяг продажів при якому зберігається прибутковість підприємства.

Задача 29

Максимальна потужність підприємства складає 2 500 шт. виробів на місяць. Постійні затрати залишаються незмінними - 25 000грн./міс, а змінні затрати на одиницю продукції-18 грн./шт.

Визначте, до якої величини можливо в цих умовах знизити ціну продажів, щоб:

- а) не піддатися ризикові банкрутства;
- б) відшкодувати повні валові затрати.

Задача 30

Унаслідок зміни, тарифів оплати праці на підприємстві "Скіф" постійні затрати у звітному місяці: підвищилися і досягли величини 28 000 грн./міс, а змінні затрати склали 19 грн./шт. Ціна на продукцію відповідає 32 грн./шт. Визначте критичну величину доходу.

Задача 31

Підприємство виробляє один вид, продукції. Постійні затрати у звітному місяці склали 60 000 грн., а змінні -20 грн. на одиницю. Виробнича потужність підприємства - 2 500 виробів, на місяць. Досяжна ціна одиниці продукції - 50 грн.

Необхідно визначити: величину повних затрат, максимальний дохід від реалізації продукції; максимально можливий прибуток від реалізації; точку безбитковості у кількісному і вартісному виразі; коефіцієнт ризику можливого зниження обсягу продажів.

Якщо підприємство одержало замовлення тільки на 1 500 виробів, на скільки потрібно скоротити постійні затрати, щоб забезпечити безбиткову роботу?

За умови повного завантаження підприємства до яких меж може бути знижена ціна продажів?

Задача 32

Підприємство виробляє вироби X і Y. Визначте точку беззбитковості для підприємства в цілому, якщо постійні затрати складають 300000 грн.

Основні характеристики	X	Y
1. Ціна реалізації, грн.	6	12
2. Змінні витрати, грн.	2	4
3. Кількість реалізованої продукції, шт.	70 000	30 000

Задача 33

На меблевій фабриці поставлено завдання збільшити виробництво спальних гарнітурів з 600 до 800 шт. на рік. Для цього необхідні капітальні вкладення на суму 100 000 грн. Термін експлуатації обладнання, яке буде придбаватись, передбачено встановити 10 років. Спальний гарнітур можна продати за 2 000 грн і виготовити за собівартістю 1 850 грн. Яка рентабельність і окупність інвестицій?

Задача 34

Необхідно визначити внутрішню процентну ставку таких інвестицій: використання капіталу-100 000 грн., а термін експлуатації складає 5 років. Залишкова вартість після закінчення експлуатації незначна. Зворотний приток грошових коштів під час терміну окупності, грн: 30 000, 40 000, 20 000.

Задача 35

Необхідно сформулювати бюджет виробництва для підприємства, яке випускає два види продукції "А" і "Б". Вихідні дані наведено в таблиці.

№	Основні показники	Види продукції	
		«А»	«Б»
1	Плановий обсяг продажу, т	6 000	2 000
2	Планові залишки готової продукції на кінець звітного періоду, т	1 000	500
	Планові залишки готової продукції на початок періоду, т	200	150

За результатами сформулюйте висновки.

Задача 36

Необхідно сформулювати бюджет прямих матеріальних затрат. Для цього слід використати вихідні дані таблиці.

№	Основні показники	«А»	«Б»

1	Використання матеріалів з урахуванням планового обсягу виробництва продукції	68 000	40 800
2	Ціна за 1 кг матеріалів	8	10

За результатами сформулюйте висновки

Задача 37

Керівником структурного підрозділу "А" було заплановано в наступному місяці досягти обсягу продажу 1 400 од. Загальна сума затрат при цьому повинна була скласти 14 400 грн. (з них постійні затрати 6 000 грн.) Фактично було продано 1 500 од. продукції, а фактичні затрати склали 15 200 грн, з яких 6 000 грн. постійні затрати.

Необхідно пояснити за рахунок чого мали місце відхилення в сумі 800 грн., та сформулювати висновок щодо ефективності діяльності.

Задача 38

Визначити суму затрат звітного періоду які включаються до собівартості продукції на основі таких даних:

Сума коштів, перерахованих постачальникам за одержані матеріальні цінності - 90 000 грн.;

Сума нарахованої заробітної плати за місяць-70 000 грн.;

Сума виданої заробітної плати робітникам у звітному місяці - 60 000 грн.;

Сума амортизації виробничого обладнання -3 000 грн.;

Попередня оплата орендарю за оренду приміщення під офіс - 4 000 грн.;

Вартість використаних матеріалів на виробництво продукції - 80 000 грн.;

Перерахована оплата банку за розрахункове обслуговування - 500 грн.;

Вартість закуплених канцтоварів-100 грн.;

Вартість списаних канцтоварів-90 грн.;

Сума орендної плати за місяць-1 100 грн.;

Витрати на рекламу-1000 грн.

Заробітна плата адміністрації будівельної організації-2 000 грн.

Задача 39

Визначити, які із наведених нижче затрат відносяться до затрат періоду, а які включаються до собівартості продукції, склавши при цьому кореспонденцію рахунків:

1.Заробітна плата адміністрації будівельної організації;

2.Амортизація будівельних машин;

3.Затрати на рекламу;

4.Амортизація приміщення офісу адміністрації будівельної організації;

5.Обов'язкові нарахування на заробітну плату адміністрації;

6.Відрахування в резерв на покриття сумнівних боргів;

7.Матеріальні затрати на виготовлення продукції;

- 8.Проценти за користування банківськими кредитами;
- 9.Втрати від браку;
- 10.Заробітна плата робітників виробництва.

Задача 40

Визначити суму затрат операційної діяльності за економічними елементами та собівартість продукції за статтями калькуляції і скласти бухгалтерські проведення на основі таких даних:

- 1.Плата за розрахункове обслуговування банку - 500 грн.
- 2.Заробітна плата адміністрації і службовців -1 200 грн.
- 3.Оплата збору за реєстрацію підприємства в органах державної виконавчої влади -100 грн.
- 4.Вартість матеріалів використаних -38 тис.грн.
- 5.Заробітна плата робітників за розвантаження матеріалів на складі - 200 грн.
- 6.Заробітна плата робітників виробництва -4 тис. грн.
- 7.Плата телефонній станції за встановлення телефону- 2 тис. грн.
- 8.Плата телефонній станції за телефонні переговори - 200 грн.
- 9.Амортизація будівельних машин -400 грн.
- 10.Відрахування ЄСВ-?

5. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Термін перевірки контрольної роботи керівником не повинен перевищувати 10 календарних днів, включаючи день подачі її на кафедру для перевірки.

Орієнтиром у підготовці до захисту контрольної роботи є коротка рецензія керівника, а також зауваження на сторінках у тексті роботи. У рецензії не вказується остаточна оцінка, а надається попередня у формі висновку: "Робота допускається до захисту" чи "Робота не допускається до захисту". Остаточна оцінка робиться після захисту.

Якщо робота не допущена до захисту, то студент повинен повністю або частково переробити її відповідно до вимог, наведених у рецензії, та знову подати на перевірку.

Робота не допускається до захисту, якщо вона не має самостійного характеру, основні питання не розкрито або викладено схематично, у тексті містяться помилкові положення, робота оформлена неправильно, практичну частину виконано із суттєвими помилками.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавча

1. Кодекс України «Про адміністративні порушення» від 07.12.1984 р. № 8073-Х із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
2. Закон України від 16.11.2018 N 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99 р. №291
4. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99 р. № 291
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] Режим доступу:
http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-bukhgalterskogo-obliku?app_id=24

Основна

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навч. посібник. - 2-ге вид. - К.: ЦУЛ, 2009. - 440с.
2. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник/ За ред. Ф.Ф. Бутинця. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Ж.: Рута, 2002. - 480с.
3. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. – Управлінський облік: Підручник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 534 с.
4. Карпенко О. В., Карпенко Д. В. Управлінський облік: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 296 с.
5. Корецький М.Х., Дацій Н.В., Пельтек Л.В. Управлінський облік: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2007. - 296с.

6. Лень В.С. Управлінський облік: Навчальний посібник. - 2-ге вид., виправ. - К.: Знання-Прес, 2006. - 317с. - Вища освіта ХХІ століття.
7. Лень В.С. Управлінський облік : підручник / В.С. Лень. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. — 328 с.
8. Управлінський облік: Підручник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська, Т. І. Воскресенська. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.
9. Управлінський облік: Навч. посібник/ В.Д. Зелікман, І.М. Ізвекова, Р.Б. Сокольська та ін. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 198 с.

Додаткова

1. Бухгалтерский управленческий учет: учеб. для студентов вузов, обучающихся по экон. специальностям / М.А. Вахрушина. – 6-е изд., испр. – Москва: Омега-Л, 2007. – 570 с.
2. Валуев Б.И. Проблемы развития учета в промышленности. – М.: Финансы и статистика, 1984. – 215 с.
3. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет: Учебн. пособие для вузов / Пер. с англ. под ред. Н.Д. Эриашвили; Предисловие проф. П.С. Безруких. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 783 с.
4. Иванов В.В., Хан О.К. Управленческий учет для эффективного менеджмента. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 208 с.
5. Карпова Т.П. Управленческий учет: Учебник для вузов. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 350 с.
6. Кондратова И.Г. Основы управленческого учета: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 160 с.
7. Котляров С.А. Управление затратами. – СПб: Питер, 2001. – 160 с.
8. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл – К.: Книга, 2004. - 544 с.
9. Нападовська Л.В. Управлінський облік: [монографія] / Л.В. Нападовська. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. – 450 с.
10. Николаева О.Е., Шишкова Т.В. Управленческий учет. – М.: УРСС, 2000. – 368 с.
11. Новиченко П.П., Попова Т.Д. Учет затрат на улучшение качества продукции.– М.: Финансы и статистика, 1986. – 104 с.

12. Палий В.Ф. Основы калькулирования. – М.: Финансы и статистика, 1987. – 288 с.
13. Панков Д.А. Основы теории и методики управленческого бухгалтерского учета. – Мн.: ООО “Профит”, 1995. -- 100 с.
14. Пушкар М.С. Управлінський облік – Тернопіль, “Поліграфіст” ЛТД, 1995 – 164 с.
15. Сердюк В.Н. Управленческий учет: Учебное пособие. – 2-е изд., изм. и доп. – Донецк: Норд-Пресс, 2009. – 407 с.
16. Скоун Т. Управленческий учет / Пер. с англ. под ред. Н.Д. Эриашвили. – М: Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 179 с.
17. Современный управленческий анализ. Теория и практика контроллинга: учебное пособие. – М.: Издательство «Дело и сервис», 2006. – 272 с.
18. Ткач В.И., Ткач В.М. Управленческий учет: международный опыт.– М.: Финансы и статистика, 1994. - 144 с.
19. Управление затратами на предприятии: Учебник / В.Г. Лебедев, Т.Г. Дроздова, В.П. Кустарев и др.; Под общ. ред. Г.А. Краюхина. – СПб.: «Издательский дом «Бизнес-пресса», 2000. – 277 с.
20. Управленческий учет / Под ред. В. Палия и Р. Вандер Вила. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 480 с.
21. Управленческий учет по формуле «три в одном» / Касьянов Г.Ю., Колесников С.Н. – М.: Издательско-консультационная компания «Статус-Кво 97», 1999. – 328 с.
22. Управленческий учет: информационное обеспечение рациональных плановых решений фирмы (+CD) / Ю.В. Богатин – М.: Финансы и статистика, 2007. – 512с.
23. Управленческий учет: учеб. пособие / В.Т. Чая, Н.И. Чупахина. – М.: Эксмо, 2009. – 480 с.
24. Управленческий учет: Учебное пособие / Под редакцией А.Д. Шеремета. – М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2000. – 512 с.
25. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект: Пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 416 с.

Розробник: д.е.н., доцент Зоріна О.А.